

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 5 września 2019 r.,
sprawy A. K.
skazanego z art. 177 § 1 i 2 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. akt IV Ka (...)
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.
z dnia 5 października 2018 r., sygn. akt IV K (...)

postanowił

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 5 października 2018 r., sygn. IV K (...) uznał A. K. za winnego tego, że dnia 1 kwietnia 2016 r. w miejscowości S., na drodze krajowej nr [...] kierując samochodem marki A. o nr rej. (...), którego pasażerami byli M. C., R. B. i K. H., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc lewym pasem na drodze jednokierunkowej, znacznie przekroczył dopuszczalną administracyjnie prędkość jazdy samochodem w takim stopniu, który uniemożliwiał mu faktyczną kontrolę nad kierowanym samochodem oraz powodował u innych uczestników ruchu drogowego znaczne zaburzenie oceny sytuacji na drodze, a następnie uderzył w tył znajdującego się na

prawym pasie jezdni, jadącego w tym samym kierunku co A., samochodu N. o nr rej (...) kierowanego przez B. H. oraz w bok poruszającego się lewym pasem jezdni, w tym samym kierunku co A., pojazdu marki O. o nr rej. (...), kierowanego przez P. S., w wyniku czego samochody A. i N. zjechały na prawe pobocze i przewróciły się, K. H. wypadła z samochodu A. i doznała urazu czaszkowo – mózgowego w następstwie którego zmarła, a R. B. doznała obrażeń ciała w postaci zerwania więzadła krzyżowego przedniego stawu kolanowego prawego i jego destabilizacji, a także ostrego stresu powypadkowego, co stanowi naruszenie czynności narządów ciała na okres trwający dłużej niż 7 dni, tj. występku z art. 177 § 1 i 2 k.k., za który wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat, a nadto zobowiązał oskarżonego do zapłaty tytułem zadośćuczynienia na rzecz R. B. kwoty 5.000 zł.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj.:

„I. art. 7 k.p.k. wyrażającą się w dowolnej ocenie zeznań świadków P. S., N. T., B. H., U. S., M. C., R. B., K. M. oraz opinii prywatnej mgr inż. R. N., albowiem wbrew ustaleniom Sądu relacje ww. oraz wnioski opracowania, dawały podstawy do przyjęcia, że co najmniej współprzyczyną zaistniałego skutku było nieprawidłowe zachowanie kierującego pojazdem O., który niezgodnie z treścią art. 24 ust. 1 pkt 2 i ust. 1 Prawa o ruchu drogowym, wykonał manewr wyprzedzenia pojazdu marki N., czym wymusił na oskarżonym podjęcie nieskutecznych manewrów obronnych, które pozostawały w bezpośrednim związku z zaistniałym skutkiem;

II. art. 201 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. przez czynienie ustaleń na podstawie opinii biegłego ds. wypadków drogowych, które to opracowanie było niejasne i niepełne, albowiem nie zawierało rzetelnego rozliczenia czasowo – przestrzennego wypadku wg wariantu korzystnego dla oskarżonego i tym samym zaniechanie wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych co do przebiegu rzeczonego wypadku drogowego i niewłaściwej oceny strony podmiotowej zarzucono oskarżonemu czynu zabronionego”.

Autor apelacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. IV Ka (...) zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy.

Wyrok ten został zaskarżony kasacją przez obrońcę, który zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

„I. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k.. polegające na zaniechaniu dokonania wszechstronnej kontroli odwoławczej, skutkiem czego doszło do usankcjonowania przez Sąd II instancji uchybień Sądu meriti:

a) w płaszczyźnie ustaleń faktycznych, polegającego na niezasadnym pominięciu tego wariantu zdarzenia, który wynikał z relacji skazanego oraz świadków R. B. i M. C., a który sprowadzał się do logicznego ustalenia - pozostającego w bezpośrednim związku przyczynowo - skutkowym z wypadkiem - że oskarżony wykonał nagły manewr, powodujący utratę kontroli nad samochodem, w wyniku pojawienia się na jego torze jazdy pojazdu marki O., prowadzonego przez P. S., który bez uprzedniego sygnalizowania dokonał zmiany pasa ruchu z prawego na lewy i zjechał drogę pojazdowi marki A.;

b) uznaniu, że opinia biegłego ds. wypadków drogowych mgr. inż. P. Ż. jest pełna, jasna i nie zawiera sprzeczności, pomimo iż opierała się ona na błędnych założeniach i zawierała błędy merytoryczne w zakresie rekonstrukcji wypadków, podczas gdy biegły przedstawił przebieg zdarzenia na podstawie dowolnie wybranych zeznań świadków, czym wkroczył w kompetencje Sądu, dokonując oceny i weryfikacji zebranego w sprawie materiału dowodowego, pomimo iż posiadał bogaty materiał w postaci ujawnionych i zabezpieczonych śladów;

II. art. 440 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k. poprzez niewywiązanie się Sądu z obowiązku zbadania sprawy pod względem merytorycznym i prawnym z urzędu, niezależnie od granic środka odwoławczego, w celu stwierdzenia, czy nie zachodzi rażąca niesprawiedliwość wyroku, w szczególności poprzez:

- a) zaniechanie dokładnego zbadania różnic w zeznaniach świadków, które prowadzą do jednoznacznego wniosku, że nie można wykluczyć, iż kierujący pojazdem marki O. tuż przed wypadkiem wykonał manewr wyprzedzania pojazdu marki N., co zmusiło oskarżonego do wykonania nagłych manewrów obronnych, a w konsekwencji tego do zbadania, że zaistniałe zdarzenie mogło być jedną z przyczyn zaistniałego wypadku;
- b) zaniechanie rozważenia kwestii podmiotowo istotnych dla odpowiedzialności oskarżonego, tj. czy rozpięcie pasów bezpieczeństwa przez pokrzywdzoną K. H. stanowiło element przyczynienia się do zaistniałego skutku, czy w okolicznościach wypadku ofiara straciłaby życie mając zapięte pasy oraz czy straciłaby je również wówczas, gdyby do wypadku doszło przy prowadzeniu przez oskarżonego pojazdu przy przepisowej prędkości 100 km/h.
- c) zaniechanie ponownego przesłuchania świadka R. B., ograniczając się do powielenia tezy Sądu I instancji o tym, że zgodnie z opinią biegłego psychologa możliwości postrzegania i odtwarzania spostrzeżeń przez świadka były ograniczone, pomimo iż powszechnie wiadomym jest, że tzw. zespół stresu pourazowego, na który cierpiała R. B. jest jednostką o charakterze tymczasowym, którego skutki z czasem przemijają, w konsekwencji czego Sąd miał możliwość ponownego zbadania stanu zdrowia świadka i możliwość jej przesłuchania;
- d) zaniechanie uzupełniającego przesłuchania P. S., celem ustalenia, czy manewr zmiany pasa ruchu z prawego na lewy został wykonany przez kierującego O. w bezpośredniej odległości od pojazdu marki A.;
- e) zaniechanie przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych i dokonania ustaleń w wariacie wynikającym z materiału dowodowego i korzystnym dla oskarżonego.

i w konsekwencji powyższego wydanie wyroku w oparciu o fragmentaryczny materiał dowodowy, z pominięciem istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów oraz rozstrzygnięcie wszystkich sprzeczności na niekorzyść oskarżonego”.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B..

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o uznanie jej za oczywiście bezzasadną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co – wobec niewystąpienia okoliczności wymienionych w art. 536 k.p.k., skutkowało jej oddaleniem na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.).

Naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. nie można było upatrywać w przeprowadzeniu kontroli instancyjnej w sposób niezgodny z oczekiwaniami apelującego. Wbrew stanowisku obrońcy Sąd II instancji wywiązał się z ustanowionych powyższymi regulacjami obowiązków, rozpoznając zarzuty apelacyjne i wykazując w uzasadnieniu wyroku, dlaczego nie mogły być one skuteczne. Jedynie zawarte w ostatnim akapicie apelacji twierdzenie o niedostatecznym zbadaniu wpływu niezapiętych przez pokrzywdzoną K. H. pasów na wystąpienie skutku nie znalazło bezpośredniego odniesienia w treści uzasadnienia Sądu odwoławczego, lecz skarżący, poza dostrzeżeniem tego uchybienia, nie wykazał, by spełniało ono kryteria określone w art. 523 § 1 k.p.k., a więc, że było rażące i wpłynęło na treść zaskarżonego wyroku. Mogłoby ono być przedmiotem analizy jedynie w aspekcie wymiaru kary, która w realiach niniejszej sprawy ukształtowana została w sposób wyważony i łagodny.

Nie mogło być mowy o „bezzasadnym pominięciu wariantu zdarzenia, zgodnie z którym kierujący samochodem marki O. wykonał uprzednio niesygnalizowany manewr wyprzedzania, zmuszając tym samym oskarżonego do wykonania nagłego manewru”, skoro Sąd I instancji dokonał wnikliwej oceny całokształtu dowodów, w wyniku której taką możliwość wykluczył. Odwołując się do depozycji świadków P. S., N. T., B. H. uznał, że do wypadku drogowego nie doszło bezpośrednio po wykonaniu manewru zmiany pasa ruchu przez kierującego pojazdem O.. Stąd nieprzydatność prywatnej ekspertyzy R. N., przyjmującej, *notabene* z niewskazanych powodów, odmienne i pozostające w sprzeczności z uznanym za wiarygodny przez Sąd materiałem dowodowym, założenie. Powyższa kwestia obejmowała sferę ustaleń faktycznych, które zostały przez Sąd II instancji właściwie skontrolowane w aspekcie apelacyjnego zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. (str. 5-7), a które w uwarunkowaniach niniejszej sprawy, pozostają poza kognicją

kasacyjną. Dodać należy, że w tym fragmencie uzasadnienia motywy nie sprowadzały się jedynie do głosównej akceptacji stanowiska Sądu *a quo*, lecz odnosiły się do relacji świadków, będących podstawą przyjętych ustaleń.

Zostało należycie wykazane, że kontestowana przez obrońcę opinia biegłego P. Ż. nie zawierała mankamentów, mogących stwarzać sytuację określoną w art. 201 k.p.k. (str. 8-9). Podstawą do uznania, iż zachodzą przesłanki do zastosowania tego przepisu, nie jest niezadowolenie strony z wniosków opinii, lecz obiektywnie istniejące wątpliwości wynikające z tego, że opinia jest niepełna lub niejasna albo wewnętrznie sprzeczna (zob. np. postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 2017 r., II KK 79/17). Sądy obu instancji zaprezentowały obszerną argumentację przekonującą o pełnej wartości procesowej tego dowodu.

Autor kasacji pod pozorem zarzutu nierzetelnej kontroli instancyjnej w dalszym ciągu forsował pogląd, zgodnie z którym do zdarzenia przyczynił się również kierujący pojazdem O., odwołując się w tym zakresie do materiału dowodowego, któremu Sąd I instancji nie dał wiary. Wskazuje to na oczywistą bezzasadność kasacji (niespełnienie kryteriów z art. 519 k.p.k.), która, mimo nominalnie określonego zarzutu, w istocie stanowi kontynuację polemiki z pierwszoinstancyjną oceną dowodów. Skarżący marginalizuje przy tym kluczową okoliczność w postaci prędkości pojazdu skazanego, będącej przyczyną zdarzenia. Już z samych relacji świadków wynikało, że była ona w sposób ewidentny nadmierna (np. K. M. wskazała, że podczas wyprzedzania jej pojazdu przez skazanego, odniosła wrażenie jakby ją „zarzuciło”, B. W. jadąc jeszcze w granicach miasta, w tym samym kierunku, z prędkością 140 km/h, szybko utracił pojazd skazanego z pola widzenia). Na podstawie udokumentowanych śladów wypadku na drodze biegły ustalił, że w momencie uderzenia pojazdu skazanego w samochód N. jej wartość oscylowała w granicach 155 km/h, zaś przed rozpoczęciem hamowania poprzedzającego wypadek – co najmniej 182 km/h, przy dopuszczalnej na tym odcinku drogi do 100 km/h. Gdyby skazany zastosował się do powyższego ograniczenia, niezależnie od manewru wykonanego przez kierującego O., uniknąłby wypadku. W świetle powyższego czynienie przez Sąd odwoławczy ustaleń (art. 167 k.p.k.) odnośnie skutków wypadku, w sytuacji, gdyby skazany poruszał się po drodze z dozwoloną prędkością, byłoby niecelowe. Nie sposób

pominać również tego, że do zdarzenia doszło w porze nocnej, w której, już nawet niezależnie od uwarunkowań terenu, A. skazanego, pokonujące 51 m w sekundę, zaburzało możliwość prawidłowej obserwacji sytuacji na drodze przez innych uczestników ruchu.

Stosownej ocenie podlegały także zeznania świadka R. B. (str. 4 - 5 uzasadnienia Sądu I instancji), co do których wskazane zostały powody częściowego przyznania im waloru wiarygodności oraz odmowy tego przymiotu w pozostałym zakresie. Stanowiło to również przedmiot weryfikacji w toku postępowania odwoławczego (str. 7 uzasadnienia Sądu II instancji). Już nawet niezależnie od treści ustnej opinii psychologicznej (str. 496v – 497, t. III) oraz upływie niemalże dwóch lat od zdarzenia, nie sposób uznać, by zachodziła potrzeba podejmowania inicjatywy z urzędu w celu uzyskania ponownych zeznań tego świadka oraz, że wobec jej zaniechania doszło na tym polu do obrazy przepisów art. 167 k.p.k. i 440 k.p.k.

Mimo podnoszonej kasacyjnie konieczności uzupełnienia materiału dowodowego wskazać należy, iż jego zakres oraz kompletność stanowiły pełną podstawę do prawidłowego orzekania w przedmiocie odpowiedzialności karnej skazanego (art. 366 § 1 k.p.k.). Nie dochodzi do obrazy przepisu art. 167 k.p.k. wtedy, gdy sąd nie podejmuje z urzędu inicjatywy dowodowej, uznając zebrany w sprawie materiał dowodowy za wystarczający do sprawiedliwego wyrokowania (zob. np. postanowienie SN z dnia 9 stycznia 2019 r., II KK 466/18, Prok. i Pr. - wkł. 2019, nr 5, poz. 8). Potrzeba jego ewentualnego uzupełnienia nie może być podyktowana jedynie brakiem akceptacji strony dla wyników postępowania dowodowego. Zarzut nierzetelnej kontroli instancyjnej sprowadzał się w głównej mierze do prezentowania właśnie odmiennej interpretacji dowodów, co dawało podstawy do uznania kasacji za oczywiście bezzasadną.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w dyspozytywnej części postanowienia.